

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izjemi nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vsa leta 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vsa leta 23 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od petorustopne petit-vrate po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Silavno p. n. občinstvo uljudno vabilo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . . K 22.— | Četrta leta . . . K 5-50
Pol leta . . . „ 11.— | En mesec . . . „ 1-90

Pošiljanje na dom se računa za vse leto 2 K.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . . K 25.— | Četrta leta . . . K 6-50
Pol leta . . . „ 13.— | En mesec . . . „ 2-30

Naročba se lahko z vsakim dnevom a hkratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

List se ustavlja 10. dan po poteku naročnine brez ozira vsakemu, kdor ne vpošlje iste ob pravem času.

Upravnštvo „Slovenskega Naroda“.

Zmagovalec Combes.

Francoski ministrski predsednik Combes, strah vesoljnega klerikalstva, je kar zapored dosegel dve veliki in pomembni zmagi.

Prvo zmago je dosegel z novim zakonom, ki določa v bistvu, da na Francoskem noben redovnik in nobena redovnica ne sme poučevati, ne v javnih, ne v zasebnih šolah. S tem zakonom je Francoja zopet storila velikanski korak na šolskem polju in za uresničenje načela, da mora biti ves pouk v rokah laikov, ker je to edino jamstvo, da se mladina prav vzgoji.

S tem zakonom je končana velika akcija, ki jo je bil v skromni obliki začelo ministrstvo Waldeck Rousseau, nadaljevalo pa in razširilo ministrstvo Combes. Namen tej akciji je bil na eni strani ta, da se utišni duhovniški vpliv na šolstvo in zagotovi, da se mladina ne bo vzgojevala enostransko v klerikalnem in protirepublikanskem zmislu, na drugi

strani pa ta, odrešiti narod vseh tistih redov, ki so ustanovljeni ali so se proti določbi konkordata na selili na Francoskem. Republika se je s tem osvobodila tistih elementov, ki so francoski naraščaj vzgajali v sovražstvu proti republiki in v klerikalnih idejah, in tistih elementov, ki so izkoriščali religioznost prebivalstva v to, da so zbirali ogromne zaklade in vodili zdaj ošiten, zdaj prikrit boj proti republiki in proti njenim ustanovam ter sploh proti moderní kulturi.

Klerikalci so tudi sedaj napeli vse sile, da preprečijo kongregacijski šolski zakon in iskali celo zavezniškov pri onih svobodomiselnih frakcijah, ki komaj čakajo, da se ministrski fotelji izpraznijo. Bivši minister in bivši socialni demokrat Millerand je bil eden prvih, ki je šel v boj proti ministrstvu, a brez uspeha. Vzlic vsemu naporu klerikalcev in njihovih zaveznikov, vzlic tehniški obstrukciji, katere so se klerikalci poslužili, je ministrstvo zmagalo in je bil protikongregacijski zakon sprejet.

Combes pa ni imel časa, se te zmage veseliti, kajti že so nasprotniki njegove politike vprizorili novo veliko gonjo proti ministrstvu. Lotili so se ministra mornarice, Pelletana, ki s krepko roko iztreblja iz mornarice klerikalne in monahistične elemente in katerega ni prav nič sram, če ga socialnodemokratsko delavstvo spremlja z rdečimi zastavami. Nasprotniki ministrstva so provzročili veliko debato zastran mornarice; kar deževalo je vsakovrstnih obdolžitev, toda pomagalo ni vse to ničesar. Combes je izjavil, da je solidaren s Pelletanom, in je zahteval, da mu zbornica izreče zaupanje, sicer da odstopi. In večina se ni dala premotiti in je izrekla Combesovemu ministrstvu popolno zaupanje. Z večino 80 glasov je bila ta zaupnica izrečena in Combes je kot zmagovalec po dvodnevni bitki zapustil parlament.

Trdno stoji sedaj že 23 mesecev na krmilu stoječe ministrstvo in to je velikega pomena za akcijo, katero je bil vodil Combes. Zakoni, naperjeni proti izrastkom klerikalizma, so sprejeti, a izvedeni so le deloma. In prav zato, da se ti zakoni izvedejo in popolnoma uresničijo tako, kakor so bili zamišljeni, zato je potrebno, da je ostal Combes na krmilu. Če bi bilo padlo ministrstvo, bi bila tudi razpadla protiklerikalna večina v parlamentu. Ustanovila bi se bila nova večina, v kateri bi sedeli tudi klerikalci, a novo ministrstvo, ki bi se opiralo na tako večino, bi protiklerikalnih zakonov ne izvršilo, nego jih pustilo ležati v arhivu, na veliko škodo Francoja. Na srečo se ta načrt ni uresničil, zmagovalec Combes pa bo sedaj lahko poskrbel, da se dejansko, energično in konsekvntno izvedo tisti zakoni, od katerih je odvisno prerodenje Francije.

Vojna na Daljnem Vstoku.

O zadnjem napadu na Port Artur.

Avtentično poročilo admirala Togo o zadnjem poskusu, izhod iz portarturškega pristanišča zapreti, se glasi: Dne 27. t. m. ob pol štirih zjutraj so se približali naši štirje parniki, spremljani od torpedovk, vходу v portarturško pristanišče. Vkljub razsvetljavi s svetilnicami semaforov so ladje plule naravnost proti vходу v luko, toda sovražnik jih je opazil v daljavi dveh morskih milj in stražne ladje in obrežne baterije so takoj jelo streljati nanje. Navzlic temu se je posrečilo parnike spraviti v notranje pristanišče (?) Parnik „Hijomaru“ se je usidral na zapadni strani Zlate gore, kjer je bil razstreljen in se je potopil. „Fukijomaru“ se je hotela usidrati na levi strani imenovanega parnika, a jo je zadel torpedo iz sovražne torpedne ladje, da se je takoj pogreznila. Parnik „Jošikamaru“ se je ustavil na levi strani „Fukijomaru“, a je bil takoj razstreljen. Ladja „Jonejanamaru“ ki je

plula med parnikom „Fukijomaru“ in „Hijomaru“, se je zaletela v neko sovražno uničevalko torpedovk in se usidrila v sredini notranje rede. Tukaj je ladjo zadel sovražni torpedo, da se je nagnila in se potopila v bližini leve obali. Poskus luko zapreti se je izvršil, kakor se je opisalo. Vendar pa je še ostal med ladjama „Jošikamaru“ in „Jonejanamaru“ precej širok prostori, da se žal ni posrečilo pristanišče popolnoma zapreti.

Dve torpedovki, ki ste spremljali branderje, ste trčile v daljavi ene morske milje od pristanišča na sovražne torpedne uničevalke in se zapletle z njimi v boj. Posrečilo se je njima, sovražne ladje močno poškodovati. Nam se je zdelo, da je bil na eni teh ladij močno poškodovan kotel, ker se je na ladji, ko se je umikala, videlo izredno veliko dima. Po napadu, ko se je rešilo moštvo z branderjev na ladje, smo videli ob vzhodni Zlate gore neko sovražno ladjo, ki je bila, kolikor se je dalo presoditi, močno poškodovana. Dasi so ostale naše torpedovke in torpedne uničevalke še do zore v streljni daljavi sovražnih baterij, katere so neprestano streljale na nje, vendar niso bile niti najmanjše poškodovane.

Torej tudi to pot ni bila poškodovana nobena japonska ladja! Japonci morajo zares znati čarati, da se jih ne prime nobena sovražna krogla!

Ruske in japonske pozicije v severni Koreji.

Iz Seula se poroča „Daily Mailu“ v Londonu, da je dospela japonska armada, razdeljena v tri oddelke, reko Pakhon, ki teče severno od Andžua. Rusi so še utrjeni v več krajih severno od te reke. Japonci, ki so se zopet vrnili na jug, poročajo, da so kozaki zajeli nad petdeset Japoncev in jih vse pobili. Glasom nekega poročila, ki ga je dobil „Daily Telegraph“ iz Koreje, se nameravajo Rusi brzo umakniti iz severne Koreje v Mandžursko in se utrditi na desnem bregu reke Jalu. Seveda tej vesti nikdo ne verjame!

Japonska cenzura — znak slabe vesti.

Iz Londona se brzojavlja: V angleških listih vlada v zadnjem času veliko pomanjkanje privatnih vesti z bojišča, kar se tolmači s strogostjo japonske cenzure. Več novin je že priobčilo ogorčene proteste proti postopanju japonske cenzure z njihovimi korespondenti. Japonski generalni štab nadzoruje po detektivih dan in noč vse tuje časnikarske poročevalce v Tokiju; takisto jim je tudi prepovedal porabo vojaškega telegrafa in zahteva od njih, da morajo vsa vojna poročila najprvo poslati po pošti v Tokijo. — Tako postopanje z vojnimi poročevalci je pač dovolj značilno. Ako so Japonci doslej dosegli še same uspehe, kakor sami zatrjujejo, in ako nimajo povoda prikrivati nobenih poškodb in izgub, potem pač ni umljivo, zakaj tako skrbno pazijo, da ne pride v javnost nobeno neenazgornost poročilo? Nam se zdi, da imajo sinovi „vzhajajočega solca“ dovolj vzroka, da inhibirajo poročila vojnih korespondentov, ker bi sicer javnost prezagodaj izvedela, kako grdo so jo dosihod sleparili! Postopanje japonske cenzure s korespondenti je znak japonske slabosti, o tem ni dvomiti!

Anarhija v Koreji.

Raznim angleškim časopisom je došlo iz Seula in iz drugih korejskih mest poročilo, da vlada v celi Koreji, kjerkoli se ne nahajajo Japonci, popolna anarhija. Japonci so v silnem strahu. Ako so že sedaj vsepovsodi nemiri, kaj bo šele potem, ako bi bili Japonci poraženi. O teh nemirih ni ničesar dovoljeno poročati. Japonci odpirajo celo privatna pisma, da bi preprečili pošiljatev neugodnih poročil.

Nov poskus zapreti Port Artur.

Iz Tokija se poroča v London, da je dala japonska vlada admiralu Togu 26 parnikov na razpolago, s katerimi bi naj znova v oddelkih po šest branderjev poskusil zapreti izhod iz portarturškega pristanišča. Ako se ta vest uresniči, morajo Japonci smatrati

LISTEK.

Josip Kostanjevec: Iz knjige življenja. II.

II.

»Vid Dobrina«, kako te pomilujem! Hudomušna intriga puhlega človeka mu je zagrenila življenje. Dobil je obligatno, anonimno pisemce, da ga ljubljana ženka vara z glavnim tržkim trgovcem. In Dobrin, dasi trezen, razborit mož, kakor nam ga slika Kostanjevec, gre brez vsakega povoda na te limanice, in njegovarini mir je proč. Neki dan pride ob nenavadni uri demov in v sobi svoje žene zasliši moški glas; nedolžni Dobrin pa si ne upa stopiti v tem hipu k soprog, ko se lahko prepriča, mu je li verna ali ne. Pa dvomim nad pisateljevo psihologijo, in zdi se mi ta slučaj nemogoč. Ali že se oglašajo med množico: »Počasí, gospod kritičnega merila, jaz sem Vid Dobrin! In moji pomisleki morajo pasti. Življenje je nerazvohljivo. Lahko pa pokaram Kostanjeveca, da v tej

povestici ni bil mojster v tehniki. Ko končuje konflikt, da reši Dobrina ljubezinskih dvomov, porabi dolgo izpoved grešnega spletkarja napram sorodni duši, ki se skesa in Dobrinu sporoči, da je vest o nezvestbi izmišljena. To bi lahko povedal Kostanjevec kako drugače, bolj živahno in zanimivo. Sicer pa je napisana povestica prav fina, da z nespetim zanimanjem sledimo razvoju dejanja. Naravo opisuje s primernim tonom in nam razgrinja pred očmi jesensko krajino. To opisovanje je poetično, a vseeno pokvari včasí Kostanjevec celotno sliko s kako okorno potezo. Prav nenavaden, grob je stavček sredi čuvstvenega opisovanja: »Iz pomandranje zemlje je tupatam gledal napol izkopen rumen krompir, debel in podolgovat in se svetil, kakor bi bil že zdaj zsbeljen — S takim lahkim poetičnim dihom je znal n. pr. Turgenjev nadihniti jesenske slike!

Slede »Utrinki«. Ti so brez izjeme vrlo krasni. Pet ališic je tu zbral pisatelj, izbrušenih kot kristal; med njimi so trije kratki, a par črtami skicirani romani. To je »Začetek ali konec« s pretresujočim vršet-

kom, »Priateljova povest« globoke plast ke in psihologije ter »Bres naslova«, tragična uganka človeškega srca. Slika »Pet pedic« je poosebojena manom Fr. Gestrina, čuvstvena je in presrečna, želen spomin na umrlega prijatelja. V poštnem vozu« je nenavadna, prav čarobna vinjeta. Srečamo se s Jurčičevim dr. Zobrom, ki se hudomušno ponuja: »Najbolje pa storiš, največjo čast boš žel, ako mene spraviš na oder — da dramatičnejš Jurčičevega dr. Zobrac. To bo torej nekaj satire, a na prvi hip se ne da izluščiti.

»Bila je pomlad« je pisana v odličnem izbranim slogu; zlasti oni del povesti, kjer zbuja svetnik Resnik svoje mladostne spomine na davno izgubljeno ljubico, je poln prelestne lepote, idiličnega slikanja. V tej povesti je Kostanjevec izbral prozaičen stilist; a prav nesrečno, z neubranim disakordom jo je končal. Prvi del povesti je pisan idilično, a konča se s groznim kontrastom. Tu ni harmonije, ni enotnosti. Nekako slebo je tudi utemeljil pisatelj, kako se konča ljubezen med dijakom Resnikom in Molkovo Manico. Prehitro,

nenadoma nam pokaže pisatelj Manico kot navadno izprijenko. In vendar jo slika poprej pisatelj kot navno in nedolžno deklico, niti z besedico ne da slutiti, da je Manica pokvarjena dekle in da se le hlini. Čitatelj je bolno zadet in izočaran, ko nenadoma pade v to svetlo sliko umazana, grda luč. Pisatelj je pač hotel s tem presenečenjem napraviti efekt, a na čitatelja vpliva v slabem zmislu. S par besedami, par migljaji nam bi lahko posvetil v dekličino dušo, a pove nam le, da živi navadno v Trstu pri svoji teti. Drugi značaji so boljše orisani, prav plast čno. Vkljub tej pomanjkljivosti, katere vsak čitatelj niti ne bo opazil, pa je ta novela umetniška, četudi ne izizorjena; pozna se ji, da je pisana z veliko ljubeznijo in gorkim čuvstvom.

Kaj je prinesel Božidar-đku Miklavž? tudi izvemo iz te knjige. Povestica je pisana prav v otroškem duhu, kaže, da pisatelj dobro ve za vse nianse človeške duše, in je ton prelepo pogojen. Kako značilno je ono pisemce na M-klavža! S tem delcem bi imeli otroci pač največje veselje, a v tej novelistični zbirki se

nič kaj ne poda. Kostanjevec bi lahko napisal za celo knjižico takšnih mišnih povestic, in za našo dečo bi bil to krasen Miklavžev dar.

»Kotanjaska elita« je najdaljša, okrog 150 strani obsežno delo in zaključuje to knjigo. Novela opisuje, kakor naslov kaže, malomestno gospodo v Kotanju. Zasnovana je precej na široko in pisana skozinsko v umetniškem jeziku. Tu je imel Kostanjevec najbolj priliko, pokazati nam, kako dobro pozna domače življenje v vsem njegovem malenkostnem prirvanju, kjer so intrige, govorice in vsakdanji dogodki edina duševna hrana tržanov in tržank. V tej noveli nastopi mnogo oseb, ki pa so z malimi izjemami prav dobro crsane. V prvi vrsti profesor Traven in njegova nezvesta soproga, Matilda, sta fino pogojena, istotako nadporočnik Pavlovič in druge vedelje epizodne osebe. S par markantnimi potezami nam jih je predstavil, a dosti jasno. Dejanja je mnogo, je zanimivo in izvedeno z dobro, na mestih celo izvanredno mojstrsko tehniko. A hiba tega dela obstoji v glavnem v tem, da ni dovolj originalno, novo. Komu

zabarikadiranje Port Arturja za uspešno nadaljevanje svojih vojnih operacij kot „conditio sine qua non“. V tem slučaju morajo biti Rusi v Port Arturju še pripravljeni na ljute sovražne navale.

Prodiranje Japoncev proti severu.

Prvi oddelek japonske armade se je utaboril v Čengjenu. Veliki vojaški oddelki, najbolj preskrbljeni s provijantom, so neprestano na potu iz Pjen-gjanga proti severu. Močan japonski vojaški oddelek je naletel v bližini Andžua na kozakiški polk; prišel se je boj, v katerem je bilo 53 Japoncev ubitih.

Japonski cesar na bojišču.

„Standartu“ se poroča iz Šang-haja: Z Japonskega dohajajo vesti, ki z vse resnostjo zatrjujejo, da namerava japonski cesar Mutsuhito v najkrajšem času se odpraviti z glavnim taboriščem na bojišče v severno Korejo. Iz tega se sklepa, da že Japoncem samim gineva pogum in da pride sam cesar na bojišče, da znova ukrepi malodušne v hrabrosti in vztrajnosti.

Trgovinske pogodbe.

Dunaj, 31. marca. V konferencah z italijanskim senatorjem Miraglio je avstrijska vlada izjavila, da pri obnovitvi trgovinske pogodbe ne odneha od nastopnih dveh pogojev: 1. za italijanska vina mora biti izključena vsakršna prednost v primeri z drugimi državami; vinsko vprašanje se mora rešiti na tak način, da prepreči uvažanje vina v preveliki množini. — Ustna pogajanja za obnovitev trgovinske pogodbe med Avstro-Ogrsko in Italijo se začne sredi meseca maja. Poprej pa se še vrši prvo branje trgovinske pogodbe med Avstro-Ogrsko in Nemčijo.

Knez Karol Schwarzenberg.

Praga, 31. marca. Danes se je vršil zelo slovesno pogreb umrlega kneza. Pogreb je imel vojaški značaj, ker je bil pokojnik imetnik ulanskega polka št. 2. Cesar je poslal sinu sledečo brzojavko: »Ravnokar došla vest o smrti kneza Karola me je najbrižkeje dirnila. Izrekam Vam ljubi knez, svoje odkritosrčno in iskreno sočutje na veliki izgubi. Pokojniku in njegovi lojalni udanosti moji hiši ohranim hvaležen in časten spomin.«

Položaj v Macedoniji.

Carigrad, 31. marca. Glede razdelitve orožniških okrajev v Macedoniji se je doseglo med velesilami popolnoma sporazumljenje. Avstro-Ogrska prevzame okraj Skoplje, Italija pa Monastir.

Carigrad, 30. marca. Turška vlada je danes odgovorila na noto velesil glede reorganizacije macedonskega orožništva. Turška vztraja pri tem, da ne more dovoliti, da bi se poklicalo več kot 25 inozemskih častnikov, dočim tuje podčastnike sploh odklanja.

se ne bo to zdela stara snov, ako starikava, morda, povrhu še profesorja, vraga mlada, vročkrvna žena, in to s častnikom, lepim, mladim nadporočnikom! No, dejanje je izpeljano zanimivo, in s tem se zabriše ta pomanjkljivost.

Pri vsaki večji povesti je tehnika težavna stvar; na par mestih me je Kostanjevec presenetil z izborno tehniko, zlasti tam, kjer se začne konflikt, kjer se prvič pojavi nadporočnik Pavlovič. Tudi konec je vrlo dramatičen, buren in povsem utemeljen, dasi se pisatelj ni mogel izogniti par slučajnim srečanjem, ki so sicer iskane, a ne nemogoče. Naključje, usoda je tudi privedla Maksa, prvega ljubimca Matildinega v njeno bližino. Onim trem povestim mladih akademikov bi se bil lahko pisatelj izognil; umetniški strani novele niso na korist, in celo nič potrebni. Pisatelj nam je pač hotel pokazati, v kakšnem milieu ju je živela nova oseba, ki jo je pripeljal na pozorišče. One Maksove prijateljice nam je Kostanjevec s par potezami dovolj značilno orisal, in njihove povesti bi lahko izostale.

To so hibe »Kotanske elite«, ki

Sofija, 31. marca. Macedonci sestavljajo obširno spomenico o gospodarskih razmerah v Macedoniji v zadnjih desetih letih. Nadalje se opišejo dogodki po novem letu in reforme.

Belgrad, 31. marca. Vojda bolgarske vstaške čete, Vlah, napada vasi, ki so ostale zveste patrijarhatu ter jih sili, da pristopijo k eksarhatu. Iz patrijotičnega boja kujejo nekateri zmedenci veraki boj.

Angleži groze.

Pariz, 30. marca. V državnem zboru za Indijo je razlagal lord Curzon, kako veliko odgovornost ima Indija za celo Azijo. Rekel je: Indija je trdnjava z morjem kot trdnjaskim jarkom na dveh straneh in z visokimi gorami kot nasipi na tretji strani. Onostran teh utrdb je naše vežbališče, ki spreminja svojo obsežnost. Ne želimo si ga zasesti, toda pripustiti pa tudi nečemo, da bi ga zasedel sovražnik. Nam je prav, da ostane ta svet v rokah naših zaveznikov in prijateljev. Ako pa bi se vzdignili neprijazni vplivi, da bi se vgnezdili za našim zidovjem, potem smo pripravljeni proti temu nastopiti, zakaj nastala bi nevarnost za nas. Taki oziri nas vedejo na Arabijo, Perzijo, Afganistan, Tibet in Siam. Ru-sija se za taka namigavanja malo briga.

Evropa proti Ameriki.

Petrograd, 31. marca. Odlični ruski diplomat poziva v članku »Novoje Vremja« evropske velesile, naj se združijo proti Ameriki. Amerika se vede kot oholi mogočnejši, ki steza noge na mizo azijske politike. Odkar se je Evropa dala preslepiti, da je Zedinjenim državam dovolila oropati Španijo, vtikajo Amerikani povsod svoj nos vmes. Dolžnost Evrope je, da se zveže proti Ameriki in Japoniki.

Dopisi.

Iz Sore pri Medvodah.

Dne 20. m. m. popoldan se je zbralo v Sori pri župnišču kakih 300 posestnikov samih razsodnih mož, ki so soglasno sklenili in obsodili, da je vse, kar je »Slovenec« pisal zoper našega gospoda župnika Antona Berceta od konca in do kraja zlagano in izmišljeno. Nadalje se je sklenilo, da se župnišče popravi, ampak samo temu gospodu župniku drugemu pa ne nobenemu. Končno se je sklenilo, da bi se stavni les precej prodal, ako bi nas ta gospod zapustil? Ali se ni to soglasno sklenilo? Ali ste ališali »Slovenec«? Ali ni to res? Ali ste videli tudi naše vrle sorške župljanke, kako so možato nastopile z metlo. Kako so bile pogumne in neustrašive proti vam gospodje, dasiravno ste vi mislili celo sorško župnijo preobrniti in na glavo postaviti. Vi ste mislili, da bomo mi plesali, kakor boste vi godli, do danes se Vam to še ni posrečilo; pa mislim, da se tudi ne bo. Bitko ste zgubili z Vašim vojskovodjem vred, naše vrle župljanke so zmagovito nastopile z metlo, vaša

vojaka je raspršena in pobita! Mi smo se za pravico in resnico borili in se tudi še bodemo neustrašeno. Pravica zmaguje in pravica je na naši strani. Ponudim Vam pa gospodje »Slovenec« to najboljšo sorško metlo, kakatera bode najmanjšo smetko dobila. Vzemite jo, idite pred svoj prag in prav natanko pomedite, potem pa natakните prav dobra očala na svoj nos pravice in resnice, zagotovim Vas, da bode te veči smeti našli pred svojim pragom, kakor pa v Sori pri župnišču. Verjemite, polagam Vam resnico na srce! Storite tako, še hvalošni boste! Kaj pravi sveti evangelij: »Pusti, da ti pezdir izderem iz tvojega očesa, v svojem očesu pa bruna ne čutiš.« Torej vrzi popred bruno iz svojega očesa, potem poišči pezdir v mojem očesu! To je nauk Kristusov. Gotovo ste že vse to pozabili. Zato pogledite poprej v zrcalo svoje hiše, gotovo bode do spoznanja prišli in se prepirali, da ne smete poštenega človeka tako obsojati, kakor ste storili. To za velikonočne piruhe. Na svidenje!

Iz Buj na Notranjskem.

V »Dmoljubu« ali »Lažljub« št. 6 t. l. napada z lažnivimi dopisi neka zlobna roka, gotovo kake mlečno-zobe blagoslovljene osebe nekega J. M. iz B., da ga je branje »Slovenskega Naroda« toliko pohujšalo, da se je očitno pred ljudstvom v neki gostilni izrazil, da človek sploh nobene duše nima. Ako je to resnica, vprašam dopisuna, zakaj ne pride s polnim imenom na dan? Jaz mu le toliko povem, da je to, kar je pisal, nesramna in velika laž, tisti, ki je to pisal, pa lažnjivec. S temi lažmi hoče dopisnik poštenemu človeku pred ljudstvom vzeti vsak ugled in okraštiti ga na časti. Ne morem mu drugega reči, kot: Ti si največji lažnjivec in obrekovalce ter ta, ker kradeš človeku poštenje. Na dan in na svitlo s polnim imenom napadenega J. M. iz B. Potem bom že storil potrebne korake. Če pa tega ne stori, naj ljudstvo iz tega spozna, kakšne laži prinaša ta krščanski škofov listič. Nadalje pripoveduje, da sem jaz svojo dušo zgubil ter da dobi primerno nagrado tisti, ki bi jo našel. S to preklekano lumparijo je terjalka tako ponorel in zbegal, da so šle res po Suhorju okoli cerkve s palčicami po tleh brakat in mojo dušo iskati. Jaz povem temu dopisniku, da nimam časa se s takimi lenuhi in postopači po časopisju pripraviti, ker jaz kot kmet si služim s krvavimi žulji in v potu svojega obraza vsakdanji kruh, od katerega tudi gotove delež privoščim povrhu še takim lenuhom, ki me tako aramotno napadajo in obirajo po katoliških listih ali bolje povedano cunjah. Tercijalkam pa rečem, da naj iščejo duše izgubljenih lenuhov v lepih sobicah, po kakem divanu ali na mehki blazinici in naj te duše poštene nabrišejo po zadnji strani, da bo vse pokalo, pa bodo Bogu bolj dopadljivo delo storile, kot da bi mojo dušo iskale. Mojo dušo je našel pošten liberalce, isto je prinesel k podžupanu v Bujah. Torej dopisun in terjalka se vabijo, da prinesete obljubljeno nagrado s seboj in to dušo z nagrado odkupite in rešite, ker ta duša bo ostala pri gospodu podžupanu za tačas v kontumaciji, dokler ne pridete ponjo. Lažnjivim novicam in dopisom je vsem spredaj; kot znamenje križ pridejan. To je zopet novost! Že živim ljudem devajo znamenja mrtvih. Ta škofov list je tudi v drugem oziru potuhtal. V postnem času, ko verno ljudstvo premišlja

trpljenje našega Gospoda in Zveličarja, priobčuje te lažne novice za poštne pridige, in ker se Boga nič ne boji, ampak lucifarja in hudiča, zato pristavljajo te križce, ker se boje, da bi jih za taka poštenjara hudič vzel. Torej le bojte se ga, ker prišel bo po vas, če se ne povrnete k Bogu, drugače vas pa sami križci v »Lažljub« nikakor oteli in rešili ne bodo. Na svidenje predragi klerikalčki in terjalka ter priščani »Bogom!

Jožef Magejns,

posestnik in kmetovalec v Bujah na Notranjskem.

Iz Šoštanjca.

Dne 7. prosinca t. l. se je vršila pri tukajšnjem sodišču kazenska obravnava: Tožena sta bila Fran Rajšter, kojega je zastopal dr. Vrečko iz Celja in Rudolf Vodeb, zastopan po dr. Mayerju iz Šoštanjca. Tožitelj pa je bil tukajšnji župnik Ivan Govedič, katerega je zastopal znani nemur in baje protestant dr. Jabornegg iz Celja; sodnik pri tej obravnavi pa je bil pristav dr. Tschsch. — Predmet tožbe je bil ta: Farovška kuharica, Ana Bernhard, je že večkrat vabila Rajšterja in Vodeba, da bi prišla v farovž. Dne 5. novembra 1903 pokliče k sebi Mihajla Stanovška in ga odpošlje k Rajšterju z naročilom, da naj isti gotovo pride v farovž, da mu bode povedala, česar še o župniku ne ve. Prvi pride h kuharici Vodeb in ji pove, da se je župnik odpeljal z neko Marijo Strahovnik iz Kavč v Trst in tam preživel nekaj veselih uric v hotelu Miramare. Omeniti moramo, da je župnik Govedič radi tega vložil dne 9. decembra 1903 tožbo, a jo 13. decembra 1903 s lastnoročno vlogo umaknil in je bil torej predmet ponovljene obtožbe ničevn (§ 352 k. pr. r.). To točko je zagovarjal dr. Jabornegg tako-le: Ali zamore mene, ki sem oženjen, obdolžiti kdo preloma zakona, če se s kako damo slučajno vozim v istem vlaku? — Farovška kuharica prinese nato vina in izroči Rajšterju nekaj pisem; potem ga vede v I. nadstropje, vzame ključek, odpre neko župnikovo skrinjico, vzame iz nje »pildke« in jih da Rajšterju v roke z opombo, naj iste porabi pri škofstvu. V tožbi se pa pravi, da je vzel Rajšter »pildke« sam. Kakor obtoženece Rajšter sam izpove, niso bili ti »pildki« takšni, kakor so v cerkvi, ampak da so bili naslikani nagi moški in ženske, kapucini in nune, ljudje in psi. (Govedič simpatizuje namreč jako za »Urzeit«.) Pisma, ki jih je izročila Ana Bernhard Rajšterju, je pisala devica Marija Strahovnik župniku Govediču, oziroma Govedič svoji kuharici Ani Bernhard. (Vsebine zadnjih pisem tukaj nikakor ne moremo priobčiti.) Kot priča je bila zaslišana prva Ana Bernhard; zapisala se ni. Pri izpovedbi je skalah s pozitivnega polja na negativni, z negativnega na pozitivni, ker resnice si ne upa povedati, pri tem pa gode Ivan Govedič »kao gudek«. Dr. Jabornegg pa se suče, svest si svoje adoniske lepote, nežne brčice, hoteč se prikupiti nedosegljivi koketi. Druga priča Stanovšek izpove resnično vso stvar in opere oba obdolženca nesramnega obrekovanja tatvine. Izneverila se je nakana prefriganega župnika, da se naj kot priča povabljeni Mihajl Stanovšek obenem vzame na obtožno klop, samo zato, da bi bila njegova izpovedba kot priča neveljavna. Sodnik dr. Tschsch bi moral pravzaprav temu oporekati, česar pa ni storil; nikakor pa ne trdim, da je hotel s tem postopanjem na najmanjši način obdolženca škodovati. Zagovornik dr. Vrečko je predlagal, da se naj zaslišita še dve priči. Za sodnika je bilo to irelevantno in se je zapisalo samo v zapisnik. Dr. Mayer

nastopi dokaz resnice. Ker je bila druga glavna priča Hleb pri celi obravnavi navzoča, je sodnik tudi ta predlog kot irelevanten kasiral. Konec obravnave je bil ta, da sta bila Rajšter in Vodeb popolnoma oproščena obtožbe tatvine; Vodeb pa je bil obsojen na 3, reči tri tedne zapora zaradi žaljenja časti dušnega pastirja in sicer edino iz sledečih vzrokov: Ljubosumna kuharica Ana Bernhard je naprosila in pozneje tudi plačala Vodeba, naj se pelje gledat za Ivanom Govedičem, kam in s kom se bode isti vozil, ker je čitala Govedičeva pisma, da ga bode neka oseba v St. Petru čakala. On je šel za njim in povedal, kaj je videl. To je bil edini vzrok obtožbi. Vodeb je vložil zoper to obsodbo vzklic in se je vršila prizivna obravnava pri okrožnem sodišču v Celju dne 24. t. m. Pri ti obravnavi je bil obtoženece Vodeb popolnoma oproščen iz ravno istih razlogov, ki so zadostovali prvemu sodniku za obsodbo. Čeravno se je sedaj v naše zadoščenje pristavu Tschschu nos precej pobesil, bi vendar radi vedeli, kako je našel tisto irelevantnost, vsled katere je bil vsak predlog v naše zagovarjanje »irelevanten«. Tega malega veselja, ki so ga doživeli dne 7. januarja šoštanjski nemurji z župnikom vred, niso dolgo uživali. Seveda je bila njih glavna želja, da bi bil obsojen naš velezaslužni in občespoštovani župan Fran Rajšter; tedaj bi jim bila gotovo svirala »fabriška banda« tevtonske akorde in župnik bi v sredi svojih izvoljencev lahko iz krščanske ljubezni poljuboval svoje »irelevantneže« in jim pripovedoval ves navdušen o velikih umetnikih — slikarjih — in o njih velikanskih reprodukcijah, kojih hrani v svoji zalogi nad 100 komadov. Ker je pa odletel šoštanjskim nemurjem ta užitek, morali se bodo na drug način zadovoljiti. Pa menda ne z zmago pri bližajočih se občinskih volitvah pod vodstvom in pokroviteljstvom župnika Ivana Govediča?

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 1. aprila.

— Shod neodvisne svobodniške kmetijske stranke v Stari Loki.

Poročevalec »Slovenca« o tem znamenitem shodu je bila gotovo lažnjiva duhovna posoda. Ali morda loški župnik Šinkovec? Skoro verjeti nismo mogli svojim očem, kako je ta lažnjiva cunjica opisala ves shod. Prosimo torej vse tiste, ki so bili na shodu in imajo pri rokah »Slovenca«, naj udeležnikom nedeljskega shoda v Stari Loki prebero »Slovenca«. Kaplan Florijančič se je do dveh po polnoči jokal v gostilni Jelovčanove mame. Ali se je morda jokal od veselja? Zaponimo si pa o tem shodu sledeče laži: 1. »Slovenec« je pripoznal samo okrog 40 naših posestnikov, v drugi, bilo nas je okrog 300) smo bili pastirji in hlapci. 2. »Slovenec« pravi, da smo vsi Demšarjevo kandidature odobraval, resnično pa je, da se je proglasil od ogromne večine Josip Novak, posestnik iz Mavčič za kandidata. 3. »Slovenec« tako poroča, kakor bi bili neodvisni volilci vrženi iz farovža. Resnično pa je, da smo mi odšli zadnji s shoda, ko so klerikalni backi že svojo volno odnesli. V kakšnem strahu so bili klerikalci, je znamenje

Izza temnih dni.

(Sličice iz življenja raznih papežev)
(Dalje.)

Papež je provzročil revolucijo proti cesarju; fanatizem in praznovrstvo, ta stara zavezanka duhovnikov, sta pomagala sčuvati ljudstvo, remškim velikašem je papež obetal zlate gradove, če zapuste cesarja. Cesar pa ni imel moči, da bi kljuboval, ker je vsa njegova moč in oblast bila odvisna od velikašev in je slonela na skrajno nezanesljivi podlagi fevdalne ustave. Velikaši so pa cesarja izdajalsko pustili na cedilu. Pridružili so se iz sebičnih, strankarskih nagibov papežu proti cesarju in cesarju sporočili, da ga odstavijo, ako ne izpolnjuje, da papež do 2. februarja 1077 prekliče prekletje.

In Henrik IV. breznačuden in vihrav, se je udal. Ko je slišal, da se pripravlja papež na pot v Nemčijo, je vrgel od sebe ves kraljevski ponos, in vso močatost in kot skesan grešnik šel v strašni simi des gore prosit svojega sovražnika za odpustanje. Da je bil cesar Henrik mož

in vladal v pravem pomenu besede, bil zbral armado in šel proti papežu v boj s parolo »ali zmagal ali smrt« Henrik pa je šel beračit za milost in sramotnost tega njegovega ponižanja blaži samo genljiva zvestoba njegove žene, ki je šla z njim v vse nevarnosti, dasi jo je bil že enkrat zavrnil.

Ko je Henrik prišel v Lombardijo so škofje in velikaši menili, da je prišel z orožjem v roki. Od vseh strani so se zbirali velikaši s svojimi četami, da bi šli v boj proti papežu. Gregor VII, ki je bil tedaj že v Mantovi, je strahoma bežal v Kanoso, mogočni grad njegove prijateljice Matilde. A cesar ni hotel sprejeti ponudbe mu pomoči, ni hotel iti v boj, nego je nadaljeval svojo pot kot »skesan grešnik«. Pač eden najzaničljivejših značajev, kar jih pozna zgodovina. Tri dni je stal nemški cesar bosonog v snegu pred grajskimi vratmi in moral jokaje prositi odpustjenja. Ošabni menih s papeško krono pa je triumfalno kakor nikdar noben papež ne pred njim, ne za njim. Ves svet je bil ogorčen nad tem postopanjem pa-

peža, celo njegova prijateljica Matilda je obsojala njegovo nečloveško krutost. Toda papež se ni dal omečiti. Cesarjeva neznanska sramota je bila radost za njegovo srce. Prav papeževa kanibalska krutost je preprečila, da ni cesarja to ponižanje spravilo v moralčno smrt. Cesar se je ljudem smilil.

Ko je končno papež preklekal svoje preletje, je obenem poskusil uničiti kraljevsko krono. Preklekal je preletje le pod pogojem, če položi cesar svojo krono v njegove roke, če se podvrže sodbi posebnega koncila in če obljubi, da bo papežu vedno pokoren.

Ko je cesar vračaje se v Nemčijo prišel v Lombardijo, so ga sprejeli z največjo nevoljo. Papež je tem neustrašnim možem ponudil absolutcijo, a oni so odgovorili, da njegove absolutcije ne marajo in njegovega blagoslova ne potrebujejo.

Sele zdaj je cesar sprevidel, kako neumen korak je storil, ko se je pred papežem ponižal in to spoznanje je rodilo v njem sklep, da obnovi sijaj krone. V zadnjih letih svojega življenja je bil Henrik res

to, da so takoj klicali orožnike, naj pomagajo ljudi spraviti s farovža. Orožniki so jim bili sedaj dobri, drugače pa jih samo zmerjajo in sramote po »Slovenca« in tožijo višjim oblastim.

Klerikalna agitacija. Iz Škofje Loke se nam piše: Tukajšnji kaplan gospod Ignacij se strašno trudi za klerikalstvo. Neprenehoma bega ljudi, leta po vaseh in agitira in ponuja umazanega »Slovenca« in lažnjivega »Domoljuba«. Kdor noče naročiti katere teh lažnjivih eunij, je liberalce in precej ga obsodi v pekel. V torek, dne 29. marca, pa je pismonoša kar zastoj začel nositi ta malovreden list po hišah večjih kmetov in rokodelcev. Seveda mislijo na ta način se prikupiti kmetu in po sili hočejo vsiliti »Slovenca«. Na prizneci pa župnik ljudi hujša in pravi, da ne smejo gospodarji imeti liberalca pod streho in če je kak pomočnik ali hlapec ali dekla naročena na »Slovenski Narod« ali na »Gorenjca« ali »Rodoljuba«, da ga mora precej od hiše zapoditi in da tudi v tako hišo ne bo prišel tudi v največji sili ne niti ob smrtni bolezni. Tudi s sv. zakramenti da ga ne bo v tisto hišo. Tudi grmi, da gospodarji ne smejo imeti takih ljudi na stanovanju ki bero napredne poštene liste. Ali ni to najgrše počenje? Ali je Kristus učil ljudi sovražiti in izpod strehe metati in od dela poditi, da bodo lačni? Kako bodo ti duhovniki, sedaj ko so volitive, letali po hišah in ljudi farbali z raznovrstnimi lažmi, ali na marsikaterem kraju se bodo upekli na nos. Kmetje, trgovci in krčmarji — na noge stopite, da ne bodele potem zdihovali in pravili: e, ko bi bil jaz poprej vedel. Sedaj je še čas za delo — torej delajmo.

Iz Selc se nam piše: Na torkovo število »Slovenca« moramo odgovoriti sledeče: Ker napada nekdo našega somišljenika gosp. Frana Tavčarja, vprašamo vse tiste klerikalčke, ki so bili v Loku na shodu: Zakaj pa ste tako milo prosili ob vsakem ugovoru od naše strani: Gospod Tavčar, recite vi, naj ne ugovarjajo, vas najbolj vse poslušajo! Ako imate kaj poštenja v sebi, morate pritrditi, posebno Šinkovec, dr. Lampe, ki sta vedno g. Tavčarja klicala na pomoč. Seveda ima sedaj Tavčar v zahvalo, da ga sramotite. Res je, da je Tavčar delaven in tudi poštvovalen mož in ko bi bil on vaš, bi ga postavili še pred Demšarja. Da ima med obraženimi kmeti ugled, dokazuje, ker je soglasno izvoljen predsednik uglednega bralnega društva, podnačelnik gasilnega društva in tajnik ter blagajnik kmetijske podružnice. Zato ga vaša blatenja ne bodo prav nič pomanjšala v veljavi. Ker mu tudi vedno predbacivate »frčanje«, naj gleda Frčičar v Selcib, da ga g. Tavčar ne prime in spravi nekam, kjer jedo ričet in pijejo vodo. Ako Tavčarja cenijo tudi žabničanje, to ne znamenja, da že pravega cenijo, kar vas klerikalce jezi! Mi nismo bežali še z nobenega shoda! Čoč ali France Demšar pa je na skrivnem

heroičen bojevnik proti papeški vsegamogočnosti. Pri tem mu je pomagalo dejstvo, da so papeževi pooblaščenici delali na to da je bil Rudolf švabski l. 1077. izvoljen proti kraljem. Sicer je papež pozneje slovesno prisegel, da ni bil s tem v nobeni zvezi, ali dejstvo samo je bilo usodopolno za papeža. Kar so storili papeževi pooblaščenici to je uničilo pogodbo, sklenjeno v Kanosi. Henrik je šel zdaj v boj za svojo krono in našel zlasti v Italiji oduševljenih prištev. Papež ga je vnovič na najstrašnejši način preklel in proglasil kot odstavljenega ter pripoznal Rudolfa švabskega kot cesarja, a to pot se Henrik ni uklonil. Vsa severna Italija se je dvignila zanj, škofje njegove stranke so proglasili papeža za odstavljenega in 25. junija 1080 so v Brikanu zbrani škofje izvolili ravenškega nadškofa za papeža. Ta je bil ljut sovražnik papeža Gregorja in je začel takoj boj proti njemu. Spomladi l. 1081. pa je prišel Henrik s svojo armado čez Alpe in zdaj je začela ugašati zvezda papeža Gregorja VII.

ušel na zadnja vrata iz farovža v Stari Loki. Ostane pribito, da je Čoč pajacelj klerikalne stranke, ne pa kakšen samostojen mož. Čoč ne bo držal s kmeti, ampak z dr. Šusteršičem in drugimi takimi osrečevalci ljudstva, kateri kmeta samo dero.

Ivan Rode †. Po dolgi in težki bolezni je včeraj umrl gospod Ivan Rode, veletržec v Ljubljani. Pokojnik je bil blaga duša, in vsak kdor ga je poznal, ga je visoko spoštoval; bil je pa tudi vzoren narodnjak in zvest priistaš napredne stranke. Tudi na smrtni postelji ni Ivan Rode pozabil na svoj narod ter se je v svoji oporoki spomnil raznih narodnih društev in naprav. Glasom te oporoke dob.: Družba sv. Cirila in Metoda 500 K, Glasbena Matica 500 K, Slovenska Matica 500 K, Dramatično društvo 500 K, Radogoj 500 kron, Dijaško podporno društvo na Dunaju 600 K, Trgovsko bolniško društvo 500 K, Slovensko planinsko društvo 2000 K, Dijaške kuhinje v Ljubljani 300 K, v Kranju 100 K in v Idriji 100 kron. Idrijska realka dobi vrhu tega rajnkega zbirko knjig. Tako je Ivan Rode še na smrtni postelji pokazal svoje plemenito narodno mišljenje. Naj počiva v miru to zlato slovensko srce!

Vojaške vesti. Poveljnik domačega polka št. 17, polkovnik Hugo Hanel pl. Hannafeld, je imenovan za poveljnika 16. brigade. Poveljnik 17. pešpolka pa je postal polkovnik Joahim Bosič. Poveljnik garnizijske bolnišnice v Ljubljani višji štabni zdravnik I. razreda dr. V. Svoboda, je postal sanitetni načelnik 12. voja, v Ljubljano pa pride za poveljnika garnizijske bolnišnice višji štabni zdravnik II. razreda dr. Henrik Kowalski iz Zadra.

Odbor »Bolniškega in podpornega društva pomožnih uradnikov« se je v svoji prvi seji sledeče konstituiral: Ant. Gutnik, mag. pol. oficijal, predsednik; Fr. Florijančič, podpredsednik; Ivan Tomažič, tajnik; Jos. Dodič, blagajnik; Rajko Boltavzer, Iv. Dražil in Karl Smuc, odborniki. Odbor je sklenil sklicati za spremembo pravil izredni občni zbor na 16. dan t. m., a to le tedaj, če dobi zagotovilo, da bo sklepčen, t. j. če se ga bo udeležila najmanj polovica članov, namreč 47. Sprememba pravil je v prvi vrsti v interesu članov, zato je slehernega člana dolžnost, da omogoči sklepčnost tega občnega zbora.

»Kranjsko društvo za varstvo živali«. Pri glavnem zborovanju dne 29. marca t. l. priznala so se za posredovanja v prid varstva živali, oziroma ptičev sledeča darila: deželnemu vrtnarju Martinu Žerovec na Studencu 30 K; kopalniškemu slugi Matiju Kiemeiswenger v Kamniku 20 K; postrežkinji Alojziji Šupevc (pri gospej Amaliji Kneipner 10 K; lovskim paznikom Ferdinandu Šturm na Viču in Pavlu Potokarju v Ljubljani po 20 K; lovskim paznikom Francetu Jark na Dobravi in Jožetu Supan v Gornji Šiški po 10 K. Nadalje mestnemu policijskemu nadstržniku Jernej Paplerju 30 K; mestnim policijskim stražnikom Francu Kurent 20 K, Josipu Vertačniku 15 K, Jakob Gerčar 15 K, Francu Vrečar 15 K, Francu Rak, Iv. Ažman, Francu Okički in Francu Grošelj po 10 K in Ivan Pavlinu in Francu Kukovič po 5 K.

Ustreljena medvedka. Iz Kočevja se piše: V torek 29. t. m. je ustrelil v lovišču »Steinwand«, spadajočem h kočevski graščini, vojvoda Ratičevski veliko medvedko. Medved, na katerega se je tudi streljalo, je pa zbežal.

Nesreča. V ponedeljek se je peljal 11letni deček Ivan Strle z nekim Antonom Jankovičem iz Matene v Studenec. Pri zoneški pristavi so se konji splašili in kakor divji dirjali naprej. V sled močnega sunka je Strle omahnil in se z levo nogo zamotal tako nesrečno v kolo, da ga je zgrabilo in mu stgalo na nogi vso kožo z mesom vred od gležnja do prstov.

Prvi roj. Posestnik Ivan Smrekar v Prudorji pri Trebeljnu je dobil v ponedeljek 28. t. m. že prvi roj. To je vsekakor nekaj izvanrednega, ker buče navadno še le rojijo koncem aprila, ali začetkom maja.

Pevsko in tamburaško društvo »Kum« v Radečah priredi na velikonočni ponedeljek, dne 4. aprila, v »Narodnem domu« v Radečah burki »Nemški ne znajo« (Dalje prih.) in »Doktor Hribar«.

Potres. Iz Trbovelj se nam piše: Dne 31. marca ob 9. uri 37 min. je bil tu močan potresen sunek, ki je trajal 5—8 sekund. Spremljalo ga je podzemsko gromenje. Smer od zahoda proti jugu. — Iz Dola pri Hrastrniku: Dne 31. marca ob 9. uri 40 min. je bil tu 5 sekund trajajoč potres. Smer: severovzhod—jugozapad. Zadnji sunek je bil jako močan. V šoli sta se zdrobiti 2 šipi. — Iz Velike Loke: Dne 31. marca ob 9. uri 41 min. žel. ure je bil tu močan potresen sunek trajajoč 2 sekundi. — Iz Radeč: Ob 1/4 na 10. uro dopoldne štutili smo v Radečah 3—4 sekunde trajajoč, zelo močan potresni sunek, ki je bil spojen s podzemskim bučanjem. Škode ni nobene. Vreme je slabo, vihar in sneg. — Iz Celja: Precej močan potresni sunek se je občutil dne 31. sušca t. l. ob 1/4 na 10. uro jutraj v smeri severovzhod—jugozapad. Toplomer je kazal ob 7. jutraj +1° R. in padal je sneg. — Iz Hrastrnika: Ob 9. uri 44 min. jutraj 31. t. m. je bil močan potres, toda kratek. Pri eni hiši je padel dimnik. Smer tresenja se ni dala določiti, ker se je svet nenadoma stresnil, kakor bi strela udarila. Prebivalstvo, katero je bilo v hišah, se je zelo ustrašilo. Po celi okolici dežuje in sneži kakor o božiču.

Čudna usoda. V Trst je prišel pred 14 dnevi 24letni pisar Fric Erler iz Lizenza na Gor. Štajerskem. Ker ni imel denarja, vzel mu je gostilničar, pri katerem je stanoval kovček ter ga spodil iz hiše. Taval je po mestu 12 dni ter se preživljal le s kavo in oranžami. Včeraj pa je obupal, ker ni dobil službe ne denarja, ter se ustrelil. Popoldne pa je došlo za njim pismo z naznanilom, da mu je umrla teta zapustila znatno premoženje.

Izpred sodišča. Kazenske razprave pri tukajšnjem deželnem sodišču: 1.) Janez Brezovar, posestnik v Bizoviku, je vzel svojemu svaku Nikolaju Bričeljnu, slikarskemu pomočniku v Bizoviku, iz kovčega, ki ga je bil odklenil, 41 K gotovine; obsojen je bil na 4 tedne težke ječe. 2.) Lavrenčič Alojzij, dninar v Gradišču, je dne 24. prosinca t. l. zaradi nekega prejšnjega prepira svojega brata Franceta z ostrino sekire policu udaril in težko telesno poškodoval. Obtoženec se zagovarja, da je bil tako pijan, da ni vedel, koga je udaril; obsojen je bil na 3 mesece težke ječe. 3.) Marija Bakič v Pirnah, okraj Topusko na Hrvaškem domu, je kot služkinja tukajšnjim redovnicam frančiškankam izmaknila za 8 K 30 v raznih reči, neki gojenki je vzela rudeče spodnje krilo, molitvenik in naglavni robec v skupni vrednosti 8 K 50 v; v Josefinumu je izmaknila 5 robocev in Luciji Grošelj en korzet. Marija Bakič ne taji teh tatvin; obsojena je bila na 2 mesece težke ječe, potem se bo pa iztirila iz Avstrije. 4.) France Habat, delavec na Savi, je 14. svečana t. l. zvečer v Plahutarjevem hlevu na Savi Janeza Valanta brez poviča z nožem opetovan sunil v hrbet. Zvečer 30. listopada p, ko je še služil pri Zupanovih v Podkužu za hlapca, je v družbi sohlapca Antona Jamnika besnel po hiši svojega gospodarja, razbil hišno opremo, metal stole, tako da sta dva stala priletela Antonu Pavcu v glavo. To sta počela le zaradi tega, ker ni hotela gospodinja dati vsakemu 1/4 litra žganja. Anton Jamnik je tudi naskočil z odprtim nožem hlapca Matveža Ješta, vendar ga ni ranil, ker je Janez Rajgelj vjel Jamnikovo roko, dočim je Ješta gospodinja Zupan porinila iz kuhinje v otroško sobo. Sodišče je obsodilo Habata na 1 leto in Jamnika na 8 mesecev težke ječe. 5.) Ignacij Irt, strojarski pomočnik v Smartnem pri Litiji, je dne 31. prosinca zvečer v Zavrstniku Antona Grošlja z nožem sunil v vrat, v pleče in v leve nadlehti iz jeze, ker ga ni pustil na voz priisteti; obsojen je bil na 8 mesecev težke ječe.

Stavbna sezona se je te dni prišla. Razen novodograjenih stavb, ki so se pričele deloma že ometavati, projektiranih je do zdaj tudi že šestero novih. Ta teden so pričeli kopati temelj za novo vilo g. Iv. Lončarja na parceliranem Delcettovem svetu, vilo Hermine Delcett ond pa ometavati. Delavcev in zidarjev je prišlo do zdaj v Ljubljano okoli 200.

Hišo gospe Ane Regali na Sv. Petra cesti št. 19 je kupil Filip Fajdiga, trgovec s pohištvo in mizarški mojster za 27 600 K.

Delovanje mestne posredovalnice za delo in službe. Mestni trg št. 27, telefon številka 99. Od 26. do 31. marca je dela iskalo 6 moških in 23 ženskih uslužbencev. Delo je bilo ponudeno 9 moškim in 33 ženskim uslužbencom, v 21 slučajih se je delo sprejelo. Od 1. januarja do 31. marca je došlo 685 prošelj za delo in 669 deloponudeb. V 408

slučajih je bilo delo sprejeto. Delo dobe takoj moški: 1 slaščičar, 1 kovač, 1 mlinar, 2 trgovska sluga, 2 kletarska hlapci, 3 vrtni delavci, 4 dninarji, 23 konjskih in kmet-skih hlapcev; v a j e n e i z t r g o v i n o , pasarstvo, pekarijo; ženske: 4 prodajalke sačetnice, 2 hotelski sobarici, 4 računajoče in 5 pomožnih natakaric, 2 gostilniški kuharici, 7 gostilniških deklic, 1 gospodinja, 2 fini in 4 navadne kuharice, 11 deklic za vsako delo, 6 deklic k otrokom. — Službe iščejo moški: 1 stavbeni polir, 1 graščinski oskrbnik, 1 skladiščnik, 3 pisarniški slugi, 2 hišnika, 1 sluga; ženske: 1 prodajalka mesnega blaga, 1 prodajalka špece-rijskega blaga, 2 boljši gospodinj, 2 sobarici. Posredovanje stano-vanj in mesečnih sob. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko za odgovor.

Žepna tatvina — tat prijet. Včeraj dopoldne je bila v stolni cerkvi posestnici Ivani Jevni karjavi iz Velike Rače iz žepa ukradena denarnica z vsebino 12 K. — Danes jutraj se je zopet izvršila žepna tatvina v frančiškanski cerkvi, toda takrat so tatu ujeli in okradena Frančiška Ježekova, stanujoča v Sp. Pirencih, ga je izročila policiji. Tat je brezposelni laški natakak Jožef Sillich, ki je prišel najbrže le krast v Ljubljano. Ko so ga prijeli, je bitro vtaknil denarnico z denarjem nekemu malemu dečku v žep, ki je stal poleg njega. Policija sumi na Silliche, da je izvršil vse v zadnjem času naznanjene žepne tatvine.

Prijet tat. Mariji Novakovi, blagajničarki pri Bonacu, je danes jutraj, ko je kupovala znamke v trafiki v Prešernovih ulicah, bila ukradena denarnica z vsebino 10 kron. Policija je tatu zasledovala in prišla nekega Antona Franchia, prodajalca pomaranč, pri katerem se je res našel ukraden denar. Policija je tatu izročila sodnji.

Zlata igla z briljantom je bila ukradena Ani Lenčakovi, stanujoči v Zvezdarskih ulicah št. 1. Tudi ji je tat odnesel denarnico, v kateri je imela 45 K denarja.

V veži porodila. Danes jutraj je v veži Franca Bizjaka na Tržaški cesti št. 1 porodila omožena delavka v tobačni tovarni Ivana Piš, stanujoča v Spodnji Šiški št. 14.

V Hrušico k zgradbi železnice se je odpeljalo včeraj 100 delavcev.

Iz Amerike se je pripeljalo včeraj 10 oseb v Ljubljano.

Prodajo »Slovenskega Naroda« je prevzel tudi časopisni biro »Globus« na Reki.

Najnovejše novice. Za domačo industrijo. Železniški minister je izdal naredbo, da se podjetniki večjih železniških zgradb dolžni, da naroče vse stroje, orodje in priprave izključno le pri domačih tovarnah, v kolikor se sploh ti predmeti izdelujejo doma.

Nemčija se zopet zadržuje. Vlada predloži v prihodnjem zasedanju državnemu zboru zakonski načrt, da se ji dovoli najeti osem milijonov mark za zgradbo 122 km dolge železnice v Afriki.

Obsojen minister. V Oldenburgu je bil obsojen minister Rustat, ki je rekel ženi urednika Kruseta: »Vaš mož je lump!« na 100 mark globe.

Stambulovov morilec. Pri prizivnem sodišču v Sofiji je bil včeraj po tridnevni razpravi obsojen Michael Stavrov alias Halju v 15letno ječo zaradi umora Stambulova. Prva inštanca ga je obsodila na smrt.

Isgredi proti Židom. V neki vasi v šopronskem komitatu so se pri vojaških naborih aprili židje in Hrvatje. Hrvatski mladeniči so sledili Židom v njih del mesta ter po bili šipe na židovskih hišah.

Zanimivo potovanje po Italiji. Dunajskega vseučilišnega profesorja, dvornega svetnika dr. Fuchsa, ki je potoval z dvema damama po Italiji, so blizu Palerma napadli roparji ter mu odvzeli zlato uro in 150 lir.

Poplave v Siciliji. V Kataniji se je valed hudih nalivov več hiš zrušilo. Daset oseb je utonilo.

Najstarejši stotnik umrl. V Petrovaradinu je umrl stotnik Jovčič 100 let star.

Književnost.

»Zvonček«. Št. 4. Leto V. List s podobami za mladino. Vsebina: 1. Velikonočne pesmi. Borisov. 2. Obsetvi. Fran Žgur. Pesem. 3. Večer. Sorin. Pesem. 4. Velik petek in Velika sobota. Ivo Trošt. Velikonočna šrtica. 5. Bogati ljudje. Leon Poljak. Pesem s podobno. 6. Iz sime v pomlad. Ivo Blažič. Opia. 7. V novo življenje. F. Palnák. Povest 8. Umirajoči Kristu. Podoba v barvotisku. 9. Upanje. E. Gangl. Povest s podobno. 10. Rusi in Japonci. Lad. Ogorek.

Poučni spis z zemljevidom. 11. Sen Modest Pesem. 12. Vstajenje. Andrej Rapč. Bajka. 13. Zjutraj. Andrej Rapč. Pesem. 14. Pouk in zabava. Besedna naloga. J. A. E. — Smrt v ameriški puščavi. — Šolstvo na Japonskem. — Japonsko časopisje. — Japonski cesar. — Sedem korejskih čudežev. — V Sibirijo! — Rešitev.

Telefonska in brzojavna poročila.

Rusko-japonska vojna.

Berolin 1. aprila. Vodstvo kitajskega vojaštva v Mandžuriji javlja, da so se Rusi polastili kitajskega arzenala v Čivinu, kjer izdelujejo municijo. Tudi so Rusi kaci 50.000 Mandžurcev uvrstili med vojaštvo in jih porablja za nadzorovanje železniške proga.

Hamburg 1. aprila. Veliki parnik »Bismarck« je vendar prodan Rusiji in sicer za 4 milijone mark. Parnik je že odšel na Rusko.

Dunaj 1. aprila. »Wr. Ztg.« javlja, da je cesar podelil ministrom Callu, Giovanelliju in Piętaku red železne krone prve vrste. To odlikovanje nima nikakega političnega pomena. Običajno dobe ta red ministri pri svojem odstopu, a Rezek in Hartel sta že prej dobila. Wittek in Böhm-Bawerk imata ta red že od prej in ker sta zadnjič dobila veliki križec Leopoldovega reda, so se morali tudi drugi ministri odlikovati. Körber ni letos dobil nikakega velikončnega piruha v obliki reda, a politični položaj tudi ni tak, da bi ga mogel dobiti.

Dunaj 1. aprila. Različni listi so obdržali poljskega poslanca Vlka, da je nekaj tisoč listov pismenega papirja z nadpisom »Abgeordnetenhaus«, mnogo svinčnikov in takih reči skrivaj iz parlamenta poslal domov in da se je ta stvar naznanila vitezju Jaworskemu. Poljski listi pozivljajo Vlka, naj odloži svoj mandat.

Monakovo 1. aprila. V neki hotel v Norimberku je prišel gospod z mlado ženo in otrokom. Vpisal se je kot častnik pl. Armin. Našli so pozneje ženo zabodeno, otroka zadavljenega, Armina pa ranjenega.

Rim 1. aprila. »Italie« pravi, da so vse vesti zaradi nameravanega anarhističnega atentata na papeža popolnoma izmišljene. Vest so spravili ljudje v javnost, da bi se Vatikano malo prestrašilo in res je vladala v Vatikano nekaj dni prava panika.

Madrid 1. aprila. Angleški podkonzul v Palmi je dobil obvestilo, da pride med 13. in 17. majem t. l. tja pet angleških brodovij, ki bodo skupaj štela 500 ladij in 35.000 mož. Angleška hoče najbrž z velikansko demonstracijo pokazati svojo moč.

Frankobrod 1. aprila. »Frkf. Ztg.« se javlja iz Novega Yorka, da je v tovarni za dinamitne patrone v Britebaughu nastala eksplozija, pri kateri je bilo 18 delavk ubitih.

Gospodarstvo.

Mestna hranilnica ljubljanska. Meseca marca 1904 vložilo je v mestno hranilnico ljubljansko 1086 strank 737.002 K 94 h, 818 strank pa dvignilo 630.458 K 36 h. V I. četrtletju 1904 dovolilo se je 92 prosilec posojil na zemljišča v skupnem znesku 744.137 K, dočim se je 17 prošelj za skupni znesek 94.500 K radi nezadostnega pokritja odklonilo.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Meseca marca t. l. se je vložilo pri Ljubljanski kreditni banki na vložne knjižice in na tekoči račun 1.863.262 K 37 h, vzdignilo pa 1.389.392 K 64 h. Skupno stanje vlog je bilo koncem meseca marca t. l. 7.053.271 K 02 h.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani. Promet meseca marca 1904: Prejemki od 1. do 31. marca 1904 243.515 K 37 h. izdatki od 1. do 31. marca 239.765 K 17 h. Skupaj 483.280 K 54 h. Denarni promet od 1. januarja do 31. marca 1904 1.679.152 K 42 h.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 29. marca: Stanko Černe, črv-ljarjev sin, 14 dni, Florjanske ulice št. 3, Debititas vitae.
Dne 30. marca: Rok Juhart, topličar, 46 let, Dunajska cesta št. 2, jetika. — Stanko Pirnat, delavčev sin, 7 mes., Strelške ulice št. 15, Hydrocephalus chron.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dunaj. borze 31. marca 1904.

Naložbeni papirji.

	Denar	Blago
42% majeva renta	99.50	99.70
42% srebrna renta	99.45	99.65
4% avstr. krona renta	99.45	99.65
4% zлата	119.25	119.45
4% ogrska krona	97.90	98.10
4% zлата	118.05	118.25
4% posojilo dežele Kranjske	100.—	100.75
4% posojilo mesta Spiljet	100.—	101.25
4% zadar	100.—	101.—
4% bos. herc. žel. pos. 1902	100.—	101.15
4% češka dež. banka k. o.	100.—	101.25
4% z. o.	100.—	100.30
4% zst. pismagal. d. hip. b.	101.65	101.85
4% pešt. kom. k. o. z		
10% pr.	106.—	106.90
4% zast. pisma innerst. hr.	101.—	102.—
4% ogrske cen.		
dež. hr.	100.50	101.—
4% z pis. ogr. hip. ban.	100.20	101.20
4% obl. ogr. lokalnih že-		
leznic d. dr.	100.—	101.—
4% obl. češke ind. banke	100.50	101.—
4% prior. Trst-Poreč lok. žel.	98.50	
4% prior. dol. žel.	99.50	100.—
3% juž. žel. kup. 1/1.	238.—	300.—
4% avst. pos. za žel. p. o.	101.—	101.70

Srečke.	1904	1914
Srečke od 1. 1854	190.—	191.—
" " 1860/1	181.—	181.50
" " 1864	268.—	262.—
" tizske	165.—	168.50
" zem. kred. i. emisije	292.—	302.—
" " II.	289.—	293.—
" ogr. hip. banke	264.—	268.50
" srbske & frs. 100—	88.75	90.75
" turške	125.25	126.25

Basilika	srečke	20.75	21.75
Kreditne	483.—	474.—	
Inomoške	81.—	85.—	
Krakovske	78.—	83.—	
Ljubljanske	67.—	72.—	
Avst. rud. križa	52.—	54.—	
Ogr.	28.75	29.75	
Rudolfove	68.—	73.—	
Salcburške	77.—	80.50	
Dunajske kom.	503.—	513.—	

De. nice.	80.25	81.25
Južne železnice	80.25	81.25
Državne železnice	639.50	640.50
Avstr. ogrske bančne delnice	1605.—	1615.—
Avstr. kreditne banke	646.—	647.—
Ogrske	768.50	769.50
Zivnostenske	250.50	252.50
Premogokop v Mostu (Brux)	625.—	630.—
Alpinske montan	416.50	417.50
Praške žel. ind. dr.	1894.—	1901.—
Rima-Murányi	483.50	485.50
Trbovljske prem. družbe	348.—	352.—
Avstr. orožne tovr. družbe	455.—	458.—
Češke sladkorne družbe	151.—	155.—

Valute.	11.35	11.39
C. kr. cekin	11.35	11.39
20 franki	19.07	19.09
20 marke	23.46	23.54
Sovereigns	23.94	24.04
Marke	117.27	117.47
Laški bankovci	95.20	95.40
Rublji	253.—	254.—
Dolarji	4.84	5.—

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 31. marca 1904.

Termin.	za 50 kg K 8-16	za 50 kg K 8-12
Pšenica za april	50	50
" okt. 1903	50	50
Rž " april	50	50
Koruzza " maj 1904	50	50
Oves " maj	50	50

Efektiv. 7 1/2 višje.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2. Srednji srčni tlak 726.0 mm

Marc	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
31	9. zv.	726.5	4.0	m. szah.	oblačno
1	7. zv.	732.0	2.6	sr. jvzhod.	oblačno
2	2. pop.	735.2	8.6	sr. jvzhod.	pol. oblak.

Srednja včerajšnja temperatura: 23°, normale: 6-6°. Motrina v 24 urah: 61 mm.

Kmetška posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani naznanja tužno vest, da je njen večletni zaslužni in vestni član nadzorstva, gospod

Ivan Rodé

posest. in lesni trgovec v Ljubljani

danes ob 3. uri popoldne v starosti 40 let, preminul.

Pogreb prerano umrlega bude v soboto, dne 2. aprila, ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Pokopališke ulice št. 4. 930

V Ljubljani, 31. marca 1904.

Išče se

stanovanje

z najmanj štirimi sobami za avgust.

Ponudbe naj se pošiljajo upravnštvu „Slov. Naroda“.

933-1

Angeljnovi milo

Marzeljsko (belo) milo.

972-86

Trgovski pomočnik

zanesljiv in dober prodajalec, vsprejme se v špecerijsko prodajalno.

Kje? pove upravnštvu „Slovenskega Naroda“.

901-2

Hiša

na Ježici z enim stanovanjem in nekaj svetom se proda iz proste roke. Poizve se na Ježici h. št. 32.

Prav lep in dober

prostor za branjarijo

se odda.

Pojasnili med 12. in 2. uro na

Starem trgu šte. 20, v trgovini s

konfekcijo. 927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

927-1

S

sta najbolj koristni štedilni mili

za hišno rabo!

Dobivate ju po špecerijskih prodajalnicah.

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86

972-86